

Проект вноситься
народними депутатами України
Бужанським М.А. та іншими

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до Закону України «Про доступ до архівів репресивних органів комуністичного тоталітарного режиму 1917–1991 років» щодо забезпечення відкритого доступу до інформації про агентів та інформаторів КДБ та інших репресивних органів (декомунізацію)

Верховна Рада України **п о с т а н о в л я є**:

І. Внести до Закону України «Про доступ до архівів репресивних органів комуністичного тоталітарного режиму 1917–1991 років» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 26, ст.218) такі зміни:

1. Статтю 7 доповнити пунктом 9 такого змісту:

«9) створення та забезпечення цілодобового безперешкодного безкоштовного доступу до Єдиного державного відкритого реєстру позаштатних співробітників репресивних органів на офіційному вебсайті розпорядника архівної інформації.».

2. Доповнити статтею 10-1 такого змісту:

«Стаття 10-1. Єдиний державний відкритий реєстр позаштатних співробітників репресивних органів

1. Єдиний державний відкритий реєстр позаштатних співробітників репресивних органів (далі – Реєстр) створюється з метою забезпечення права кожного на доступ до архівної інформації про осіб, які здійснювали негласну співпрацю з репресивними органами комуністичного тоталітарного режиму 1917–1991 років, забезпечення відкритості архівних документів, сприяння історичним дослідженням та формуванню історичної пам'яті Українського народу.

2. Реєстр є державною інформаційно-комунікаційною системою. Відомості Реєстру є складовою архівної інформації репресивних органів. Реєстр є об'єктом права державної власності.

3. Держателем та адміністратором Реєстру є Галузовий державний архів Українського інституту національної пам'яті.

Держатель Реєстру забезпечує:

- 1) формування та ведення Реєстру;
- 2) внесення відомостей до Реєстру;

- 3) перевірку архівних документів;
- 4) актуалізацію інформації;
- 5) виправлення технічних помилок;
- 6) забезпечення відкритого цілодобового доступу до відомостей Реєстру;
- 7) захист інформації, що міститься в Реєстрі.

4. Реєстр ведеться на принципах:

- 1) законності;
- 2) достовірності;
- 3) документального підтвердження;
- 4) відкритості;
- 5) повноти;
- 6) історичної об'єктивності;
- 7) збереження автентичності архівних документів.

5. Відомості вносяться до Реєстру виключно на підставі архівних документів, які у своїй сукупності достовірно підтверджують факт негласної співпраці особи з репресивними органами.

Недостатньою підставою для внесення відомостей є:

- 1) окреме оперативне повідомлення;
- 2) незавершена агентурна справа;
- 3) припущення оперативного працівника;
- 4) неперевірені агентурні повідомлення;
- 5) документи, які не дозволяють однозначно встановити факт співпраці.

6. Не допускається внесення відомостей до Реєстру щодо осіб, якщо:

- 1) вербування не було завершено;
- 2) немає доказів фактичного виконання завдань у межах негласної співпраці;
- 3) особа відмовилася від співпраці;
- 4) архівні документи не підтверджують факту негласної співпраці.

Факт застосування до особи фізичного або психічного примусу, шантажу, погроз розголошення відомостей про особисте життя, погроз кримінального переслідування або інших обставин, які впливали на свободу волевиявлення особи, не є самостійною підставою для невнесення відомостей до Реєстру, якщо факт негласної співпраці підтверджений архівними документами.

Такі обставини підлягають обов'язковому зазначенню в Реєстрі як характеристика умов залучення особи до співпраці.

7. Архівні документи репресивних органів є історичними джерелами та підлягають оцінці з урахуванням обставин їх створення, призначення та змісту.

Сам по собі окремий архівний документ не створює презумпції достовірності викладених у ньому відомостей, якщо інше не підтверджується сукупністю взаємопов'язаних архівних документів.

У разі наявності взаємно суперечливих архівних документів рішення про внесення відомостей до Реєстру приймається лише після їх комплексної архівної експертизи.

8. До Реєстру включаються такі відомості (за наявності їх в архівних документах):

- 1) прізвище, власне ім'я, по батькові;
- 2) дата народження;
- 3) місце народження;
- 4) псевдонім (оперативна кличка);
- 5) дата вербування;
- 6) строк співпраці;
- 7) підстава залучення до співпраці;
- 8) категорія співпраці:
агент;
інформатор;
резидент;
позаштатний оперативний працівник;
утримувач або власник конспіративного приміщення;
довірена або таємна контактна особа;
інша особа, щодо якої документально підтверджено факт негласної співпраці з репресивними органами;
- 9) соціальний статус на момент залучення до співпраці;
- 10) професія;
- 11) відомості про штатних співробітників (кураторів), які здійснювали зв'язок з особою;
- 12) відомості про характер залучення до співпраці, у тому числі:
добровільне залучення;
матеріальне заохочення;
шантаж або загроза розголошення відомостей про особисте життя;
загроза кримінального переслідування;
інші форми фізичного чи психічного впливу;
характер залучення не встановлено;
- 13) номер архівної справи;
- 14) цифрові копії архівних документів.

9. Відомості Реєстру є відкритими.

Обмеження доступу до відомостей Реєстру допускається лише у випадках, прямо передбачених Конституцією України або міжнародними договорами України.

10. Особа, щодо якої внесено відомості до Реєстру, або її спадкоємці мають право звернутися до держателя Реєстру щодо:

- 1) виправлення технічної помилки;
- 2) уточнення біографічних даних;
- 3) внесення додаткових архівних документів;
- 4) виправлення очевидної помилки.

11. Рішення про внесення або відмову у внесенні відомостей до Реєстру може бути оскаржене до адміністративного суду.

У разі встановлення недостовірності відомостей держатель Реєстру невідкладно вносить відповідні зміни із зазначенням підстав їх внесення.

У Реєстрі зберігається історія всіх змін.

13. Реєстр функціонує у формі відкритого електронного вебпорталу.

Безоплатний доступ до Реєстру забезпечується цілодобово.

Відомості можуть бути використані без отримання будь-яких дозволів із обов'язковим посиланням на джерело.

14. Кабінет Міністрів України затверджує порядок функціонування Реєстру виключно в частині технічного адміністрування.

Порядок функціонування Реєстру не може встановлювати додаткові підстави внесення або виключення відомостей, які не передбачені цим Законом.».

3. У статті 12 частину після пункту 10 доповнити новим пунктом такого змісту:

«11) ведення Єдиного державного відкритого реєстру позаштатних співробітників репресивних органів;».

У зв'язку із цим пункт 11 вважати пунктом 12.

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України:

у шестимісячний строк з дня набрання чинності цим Законом забезпечити створення Єдиного державного відкритого реєстру позаштатних співробітників репресивних органів;

у тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом привести свої нормативно-правові акти у відповідність до цього Закону.

3. Центральним органам виконавчої влади забезпечити приведення своїх нормативно-правових актів у відповідність до цього Закону.

**Голова
Верховної Ради України**

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Бужанський Максим Аркадійович
Сертифікат: 3FAA9288358EC00304000000B0A03300618EE700
Дійсний до: 20.08.2027 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
240д9/1-2026/204276 від 01.09.2026

2327258